

ПЕДАГОГІЧНИЙ
МУЗЕЙ
УКРАЇНИ

Педагогічна мапа Києва: Вулиця Валентини Радзимовської

Оксана Матвійчук

Педагогічний музей України

14 березня о 08:00 · 🌐

...

У Подільському районі Києва, на Мостицькому масиві, з'явилася вулиця, що носить ім'я видатної науковиці, лікарки та педагогині Валентини Радзимовської (1886–1953).

🇺🇦 Радзимовська – засновниця української школи фізіологів та біохіміків, перша жінка-професор Київського медичного інституту. Вона досліджувала фізіологічні процеси в організмі людини, працювала з дітьми, вивчаючи наслідки соціальних потрясінь на їхній розвиток, і навіть у найскладніші часи залишалася відданою н... [Більше](#)

ПЕДАГОГІЧНА МАПА КИЄВА

ПЕДАГОГІЧНИЙ
МУЗЕЙ
УКРАЇНИ

Вулиця Валентини Радзимовської

вулиця в Подільському районі Києва,
місцевість Пріорка, Мостицький масив

ВАЛЕНТИНА РАДЗИМОВСЬКА
(1886-1953)

дослідниця біології та медицини, лікарка,
засновниця української школи фізіологів та
біохіміків, педагогиня

Біографія та творчий шлях

Засновниця української школи фізіологів та біохіміків, перша жінка-професор Київського медичного інституту. Вона досліджувала фізіологічні процеси в організмі людини, працювала з дітьми, вивчаючи наслідки соціальних потрясінь на їхній розвиток, і навіть у найскладніші часи залишалася відданою науці та освіті.

(13 (1) жовтня 1886, хутір Тарнавщина, село Матяшівка, Лубенський повіт, Полтавська губернія, — 22 грудня 1953, Шампейн, Іллінойс, США)

Педагогічна діяльність

Викладала фізіологічну хімію та медичні дисципліни на Вищих жіночих медичних курсах у Києві.

Професорка Київського медичного інституту, очолювала кафедри у Всеукраїнському інституті народної освіти та Науково-педологічному інституті.

У 1922–1924 роках провела унікальне дослідження впливу революційних подій на дитячий організм.

Авторка численних наукових праць, присвячених фізіології, біохімії та боротьбі з туберкульозом.

Викладала у Мелітопольському педагогічному інституті, де продовжувала розвивати українську медичну науку.

Репресії та еміграція

У 1929 році Валентину Радзимовську заарештували за сфабрикованою справою СВУ. Понад рік вона провела у в'язниці, переживши допити та тортури. Лише завдяки заступництву Івана Соколянського її звільнили, але продовжувати наукову кар'єру в Києві стало неможливо.

Після Другої світової війни емігрувала до Чехії, потім до Німеччини, а згодом – до США.

Викладала, займалася науковою роботою, допомагала українській емігрантській спільноті.

Ушанування пам'яті

На Пріорці з'явилася вулиця Валентини Радзимовської: історія перейменування

Всеволод Чабанець 06.12.2024 20:46

Вулиця Валентини Радзимовської: як Київ увіковічив пам'ять видатної науковиці

Розгін І. Валентина Радзимовська: Короткий нарис життя та наукової й громадської її діяльності. Вінніпег, 1968

історична правда

ТЕКСТИ КОРОТКО КІНЕЖКА КОЛОНИ ДАДЖИСТ АРТЕФАКТИ ІНТЕРВ'Ю ІНТЕРВ'Ю

СПЕЦПРОЕКТИ - ДИСИДЕНТИ ДРУКА СВІТОВА МУЗЕЙ ГОСПОДОМІР КАТІНЬ ВОЛОНЬ 1943 РЕФОРМАЦІЯ ЦАПОМІ КАНАДІАНА РЕВОЛЮЦІЯ 100 ГОЛОКОСТ ЗАПАД

Валентина Радзимовська. Українська науковиця поміж революціями і війнами

У ніч з 5 на 6 січня 1919 року в київській квартирі в будинку 30 по теперішній вулиці Олесь Гончара зібрались троє чоловіків: один військовий і двоє цивільних. Зібралися таємно, бо ціль була висока - Україну рятувати. Метод для тих часів пропонувався звичайний - військовий переворот... Хто ж забезпечив змовникам прихисток? Донцов лише: "сиділи у Р-х, у кабінеті хазяйки при чорній каві". Під цим шифром приховано ім'я приват-доцентки кафедри фізіологічної хімії Київського університету Валентини Радзимовської

10 лютого 2023

Олексій Болдирев
кандидат біологічних наук,
дослідник історії фізіології,
науковий редактор порталу
"Моя наука"

Facebook icon
Twitter icon

Імена в медицині - Радзимовська Валентина Василівна

Медична Бібліотека
Підписатися
Підписалося 597 користувачів

9
Поділитися

247 переглядів 1 рік тому

Радзимовська Валентина Василівна – біолог, лікар, засновник української школи фізіологів та біохіміків, громадсько-політичний діяч. Розповідає Олексій Болдирев, канд. біол. наук, науковий співробітник Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України, доцент кафедри біомедицини та нейронаук Київського Академічного Інституту медичних наук НАМУ. ...більше

Видатні українські вчені у світовій науці
Радзимовська Валентина Василівна (1886-1953), м. Лубни, Полтавщина

Видатний український вчений-медик, фізіолог, біохімік. Закінчила Лубенську гімназію (1902) й медичний факультет Київського університету (1913). Доктор наук (1924). Мати - відома українська письменниця Любов Яновська. Вступила 1904 р. на медичний факультет Петербурзького університету. Відразу увійшла в громадське й політичне життя українського земляцтва. За активну участь у діяльності української громади й у політичних демонстраціях виключена 1905 р. з університету. Щоб продовжити навчання, вертається до Києва. Одружується з І. Радзимовським, згодом відомим педагогом, істориком класичної літератури. Дім Радзимовських був осередком національного життя. З революційним рухом вони пов'язували надії на здобуття державності Україною. По закінченні університету В. Радзимовська - асистент кафедри фізіологічної хімії, від 1915 р. - старший асистент, від 1918 - приват-доцент. 1917 р. працює в одному з відділів Центральної Ради, згодом - в Міністерстві здоров'я. Проводить наукові дослідження, вивчає фізичний стан 6000 дітей у різних місцевостях України, викладає фізіологію в Педагогічному інституті, а після захисту докторської дисертації - завідує кафедрами фізіології й біохімії в Інституті народної освіти й Педагогічному інституті. На ту складну пору реорганізації вишів припадає найплідніший період її наукової діяльності. Вона очолює відділи фізіології в Туберкульозній інституті, Інституті ортопедії й травматології, Інституті психіатрії й невропатології, Інституті клінічної фізіології АН. Сформувала «Школу фізіологів і біохіміків Радзимовської», надрукувала понад 30 праць українською, німецькою, російською й французькою мовами. 1928 р. від'їздить у довготривале відрядження до Німеччини в лабораторії Фішера й Шаде. Перший пропонує їй залишитися в його лабораторії, вона відмовляє - в Києві родина, учні, перспектива розбудови наукових установ. 1928 р. Президентом УАН обирають одного з фундаторів епідеміології академіка Д. Заболотного. Він запрошує В. Радзимовську до співпраці в установах УАН. Вона його найближча дорадниця й однодумець. Та наступного року Заболотний помирає. У серпні 1929 р. її заарештовують за сфабрикованою ДПУ справою «Спільки визволення України», звинувачуючи у шпигунстві й намірах встановити контакти з українською еміграцією під час відряджень. Незважаючи на перебування у в'язниці понад рік, не визнала себе винною. Наступного

02 Історії сильних. Валентина Радзимовська